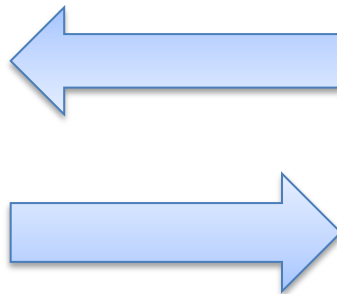
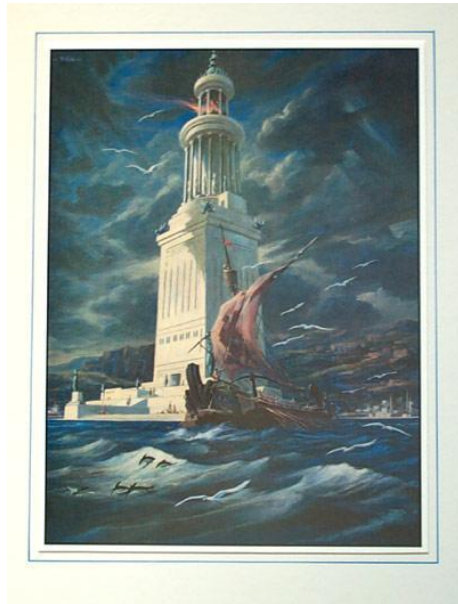

Dobra publiczne

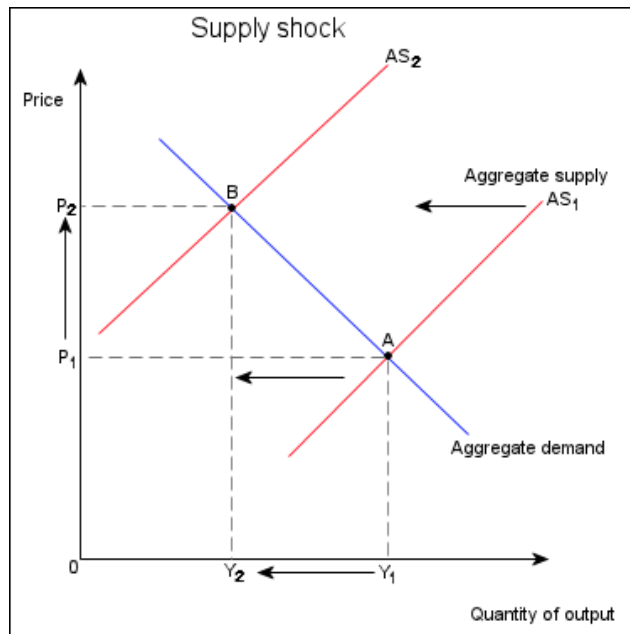
Eksperyment

Zapraszamy do pracowni

komputerowej

Co można zrobić z zakupionymi dobrami?

Podęjście podręcznikowe ,
ortodoksyjne neoklasyczne ”

A co nas to wszystko obchodzi.
Wszystko określi rynek.

Ekonomia instytucjonalna

Prawa własności – prawo do korzystania z rzeczy w dany sposób w określany sposób w określonym czasie i miejscu.

Rynek – sprzedaż praw własności

Wymiana praw własności generuje koszty transakcyjne

Ekonomia instytucjonalna

Prawa własności
mają znaczenie

James McGill Buchanan

Gordon Tullock

Koszty
transakcyjne

Oliver E. Williamson

Kenneth Arrow

DOBRA;

Podział ze względu na określenie praw własność:

		Możliwość wyłączenia z konsumpcji	
		TAK	NIE
Rywalizacyjność w konsumpcji	TAK Koszt Dostarczenia dodatkowej sztuki > 0	dobra prywatne	wspólne zasoby
	NIE Koszt Dostarczenia dodatkowej sztuki -> 0	dobra klubowe	dobra publiczne:

Dobra prywatne – typowa podręcznikowa ekonomia.

Efektywne rozwiązanie - ile rynek dobrze działa 😊

Monopol, brak konkurencji → nieefektywność

Brak pełnej informacji → nieefektywność

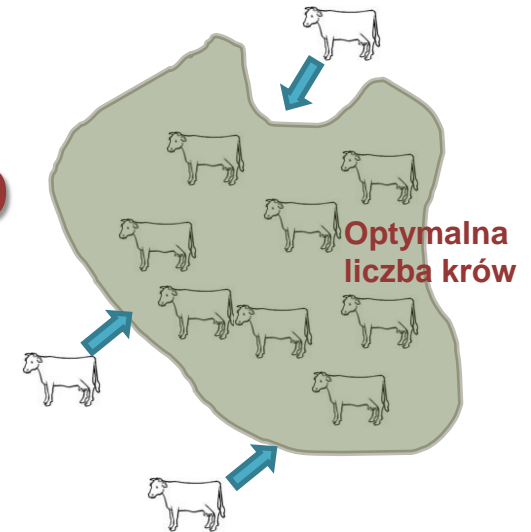
Efekty zewnętrzne → nieefektywność

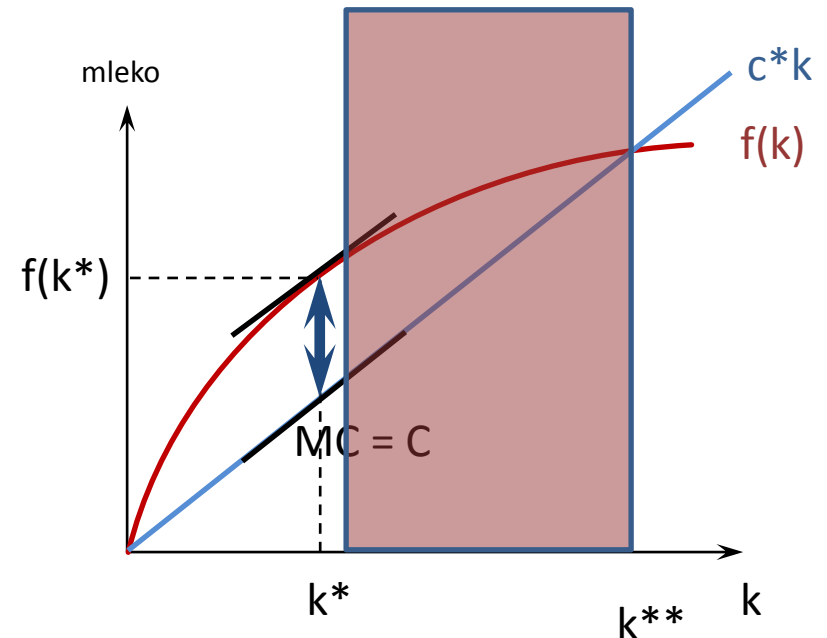
Zasoby wspólne / tragedia wspólnego

Garrett Hardin

- Indywidualnie: nowa krowa zwiększa zysk, ale dobrobyt społeczny spada i w pewnym momencie zeruje zyski
- Akcja indywidualna zakłada brak reakcji innych → dylemat więźnia
- Bardziej drastyczne przykłady: Brak możliwości odnowienia zasobu.

Obszar braku biologicznej odnowialności

Przykłady

- Przelowienie ryb w jeziorach i w Bałtyku
- Rabunkowy wyrąb lasów Amazonii
- Przeladowany transport miejski
- Rozdeptane Tatry
- Posiadanie dzieci a ograniczoność zasobów - prawo Malthusa
- Używanie samochodu w mieście - korki
- Częstotliwości CB radio - tłok w eterze

Rozwiązania

- **Jednoznaczne określenie praw własności**
 - Grodzenia w Anglii
 - Prywatyzacja
- **Ograniczenia instytucjonalne**
 - Regulaminy parków narodowych / rezerваты
 - Parzyste nieparzyste numery samochodów
- **Stworzenie norm społecznych**
 - Górale i serwituty
 - Tabu i koniki morskie

Stworzenie norm społecznych → Koniki morskie

Wyspy na Oceanie Spokojnym

Jedynе bogactwo naturalne –
koniki morskie

Tragedia wspólnego -
przełowienie

Eksperyment:

- Obserwacja
- Stworzenie matecznika
koników morskich i tabu
ochronnego

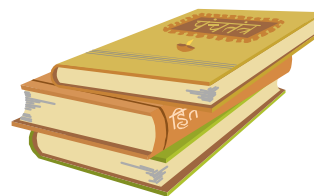

Dobra klubowe → problem grodzenia

Pole golfowe

Telewizja kablowa

Wiedza

Kultura

Efekty zewnętrzne konsumpcji > efekty
prywatyzacji

DOBRA PUBLICZNE

Dobra Publiczne (spełnione dwie cechy)

- Policja
- Wojsko
- Sądownictwo
- Latarnia morska
- Prywatne stacje telewizyjne 😊

Nie są nimi:

- Szkoły
- Ochrona zdrowia

Dobra społeczne

Dobra Publiczne - jazda na gapę

Brak windy jest uciążliwy

Kooperacja

Wszyscy płacą.

Składka jest mała
użyteczność z windy
jest dużo większa niż
składka.

ROZWIĄZANIE
EFEKTYWNE

Racjonalność indywidualna.

Ja nie zapłacę i tak nikt nie
wykluczy mnie z konsumpcji.

Wszyscy tak robią Nie ma windy.

ROZWIĄZANIE NIEEFEKTYWNE

EKSPERYMENT DOBRA PUBLICZNE

Podziel 10 żetonów:

Przekazuję do wspólnego budżetu żetonów wartych 20 \$ PBEE każdy.
Pozostałe żetony warte 10 \$ PBEE będą automatycznie zostawione wyłącznie
Tobie

$$\text{Dochód} = 10 \$ * \text{żetony zatrzymane} + 20 \$ * (\text{suma żetonów przekazanych do budżetu}) / (\text{liczba uczestników})$$

Kooperacja

Wszyscy przekazują 10 żetonów.

Dobrobyt społeczny rośnie
dwukrotnie.

Wszyscy otrzymują po 200\$ z
budżetu.

ROZWIĄZANIE EFEKTYWNE

Racjonalność indywidualna

Nic nie przekażę i tak nikt nie
wykluczy mnie z podziału.

Wszyscy tak robią i zostają z
żetonami wartymi 100\$

ROZWIĄZANIE NIEEFEKTYWNE

EKSPERYMENT DOBRA PUBLICZNE

Nie zawsze wpłata do wspólnej kasy jest efektywna

Jak motywować do wpłaty:

- **Przez karę**
- **Przez nagrodę**
- **Przez ostracyzm społeczny**

Rozwiązanie

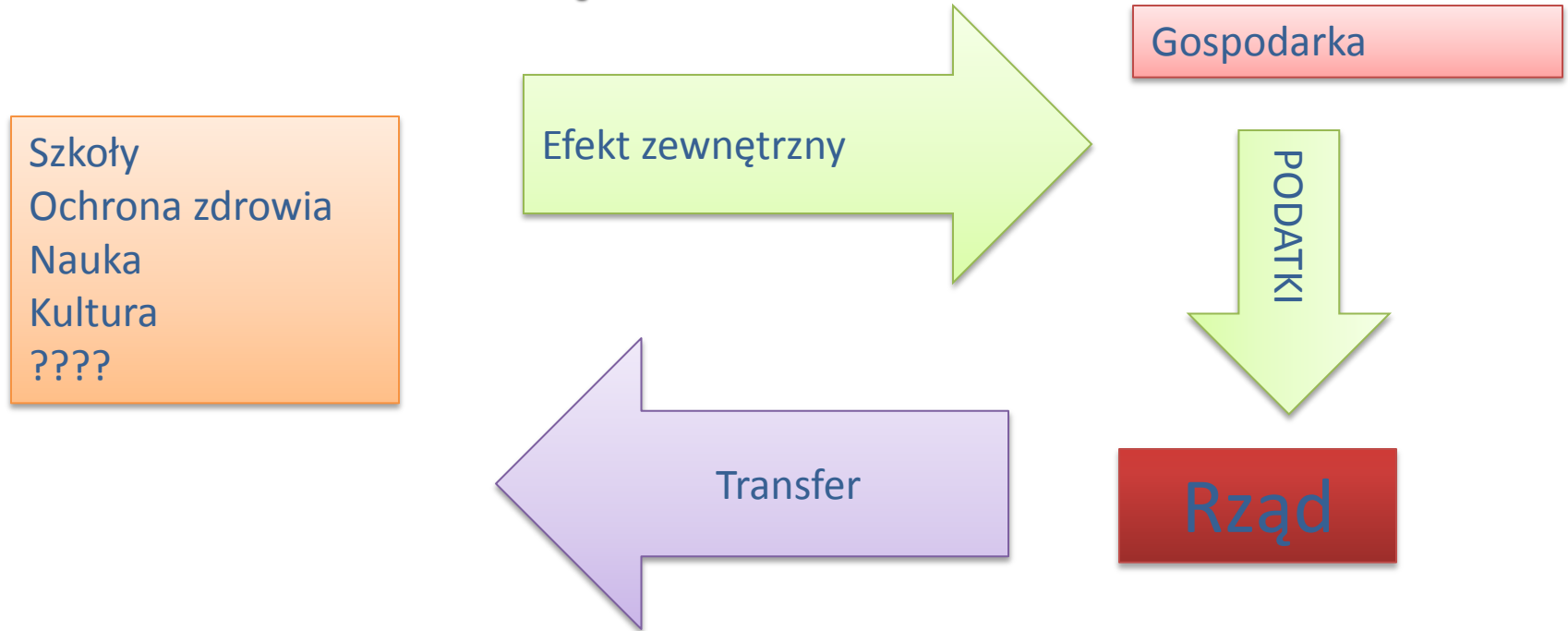

Nowe problemy :/

Urzędnik decyduje tym co ma być zakupione.
Jak pogodzić różne potrzeby społeczne?
Problem reprezentacji.

Urzędnik decyduje, kto te dobra i usługi ma dostarczyć (PRZETARGI). Pokusa nadużycia → rent seeking . Urzędnik zachowuje się racjonalnie :/

Dobra społeczne - dostarczane przez państwo

Co powinno być dobrem społecznym ???

Korzyści polityczne

Analiza kosztów i korzyści

Creating instant culture in the lab
Colin F. Camerer, Roberto Weber

Cross-Cultural Experimental Economics Project

Does Studying Economics Inhibit Cooperation?

Robert H. Frank, Thomas Gilovich, and Dennis T. Regan

Gra „Power-to-Take”

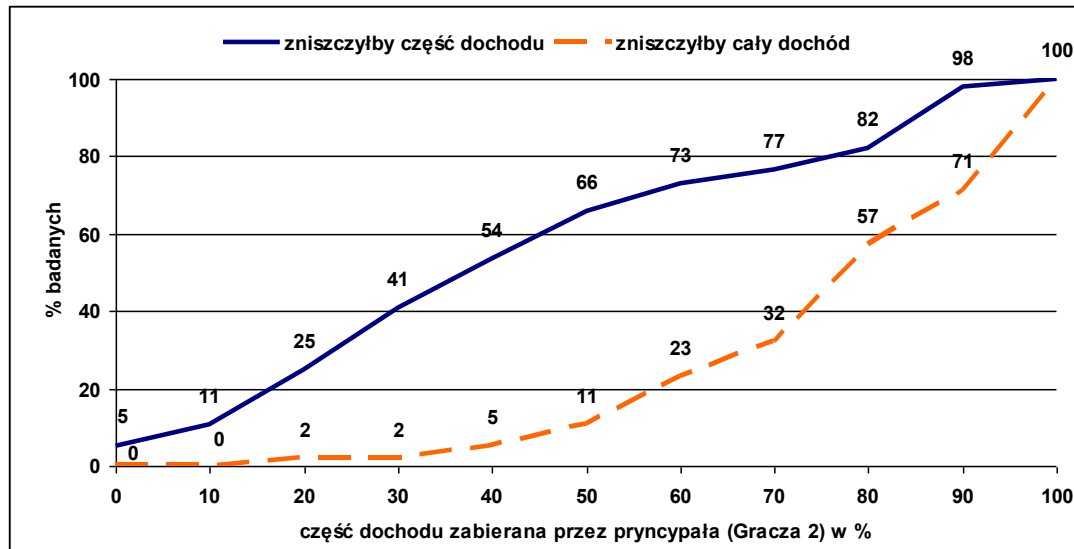
W grze bierze udział dwóch graczy, z których każdy dysponuje kwotą E . Jeden z nich, losowo wybrany z pary, ma „moc decydowania” o dochodzie drugiego uczestnika.

Gra składa się z dwóch etapów.

- W pierwszym Pierwszy Gracz posiadający „moc decydowania” postanawia, jaką część dochodu Drugiego Gracza zabierze dla siebie
- Następnie ta informacja jest przekazywana Drugiemu Graczowi, który reaguje na decyzję Pierwszego Gracza w ten sposób, że decyduje, jaką część swoich środków postanawia zniszczyć. Drugi Gracz może zniszczyć jedynie swoje dochody i tylko w ten, ograniczony, sposób może wpływać na dochód Pierwszego Gracza.

Gra „Power-to-Take”

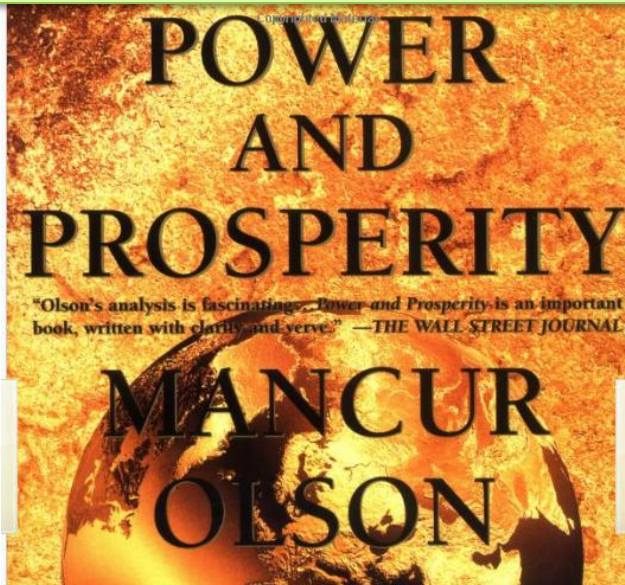
Racjonalne:
nic nie niszczyć; 1\$ jest lepszy niż 0\$

Emocjonalne – ujawnione w
eksperymentach

EKSPERYMENT DOBRA PUBLICZNE

Mancur Olson: Power and Prosperity

- Odwrotna progresja podatkowa
- *Free riders*
- *Rent seeking*

James Patrick Gunning:
Zrozumieć demokrację

